

Liv i tomme lokaler i Arendal

Pilotkommune i «Levende Lokaler»-DOGA

Webinar i PU om Innbyggerinvolvering
15. februar 2024

Lisbeth Iversen
Prosjektleder Levende Lokaler-Arendal
Leder Med Hjerte For Arendal-nettverket.
Offentlig PhD-kandidat AHO.

Hvordan skape levende lokaler i et historisk bysentrum, hvor det meste er utbygd?

Hva har skjedd i Levende Lokaler-Arendal prosjektet, og hvordan har vi jobbet?

Planloven er en prosess- og prosedyre-lov. Den bygger ikke byen og måler ikke resultat.

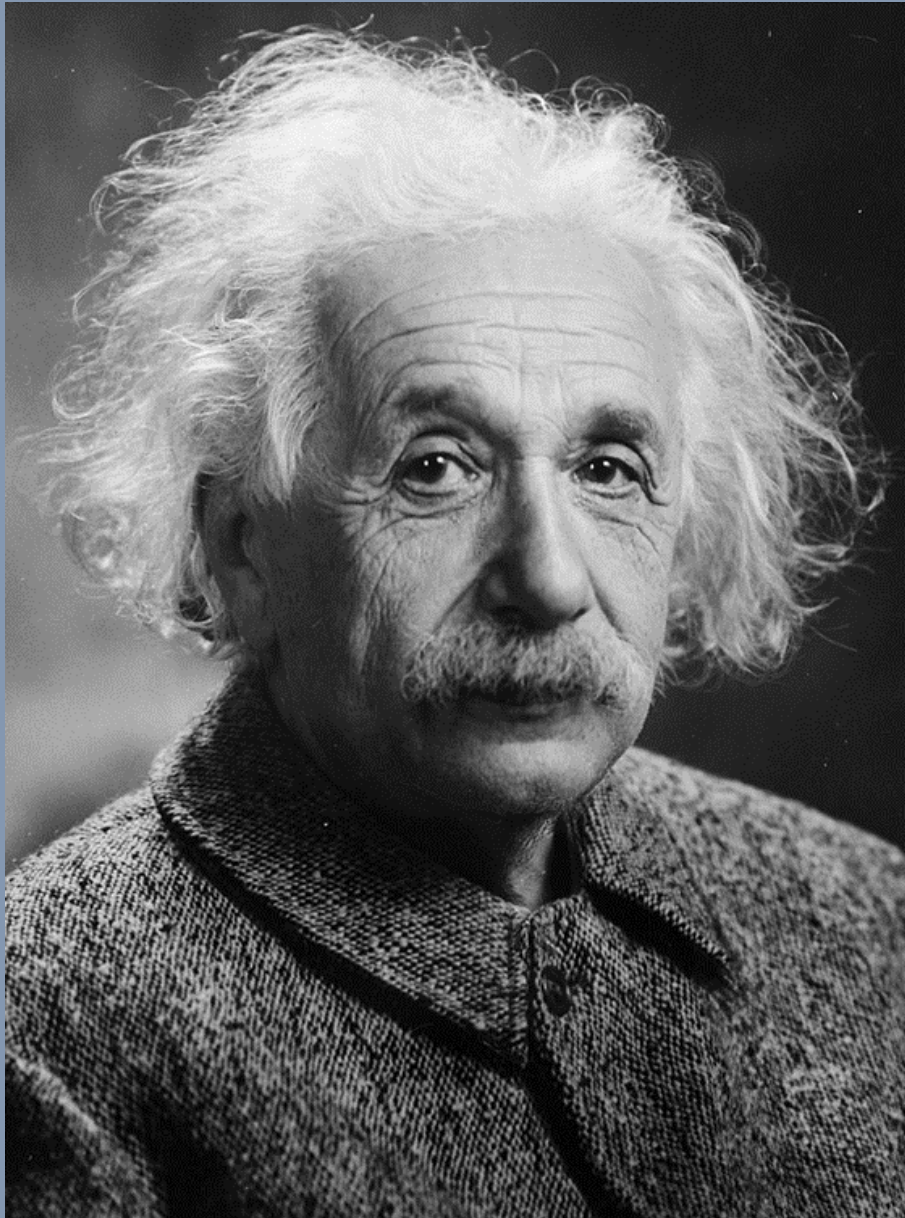
Hvilke andre tilnærminger har vi å spille på?

Samarbeide, men utfordre kommunen på å ta lederskap.
Men hvem er kommunen?

Kommunens roller: Forvalter-Myndighetsutøver-Eier-Bestiller-Reguleringsmyndighet-Ombudsrolle-Tilrettelegger.....Fasiliterende aktør, i samarbeid med innbyggere og utbyggere.

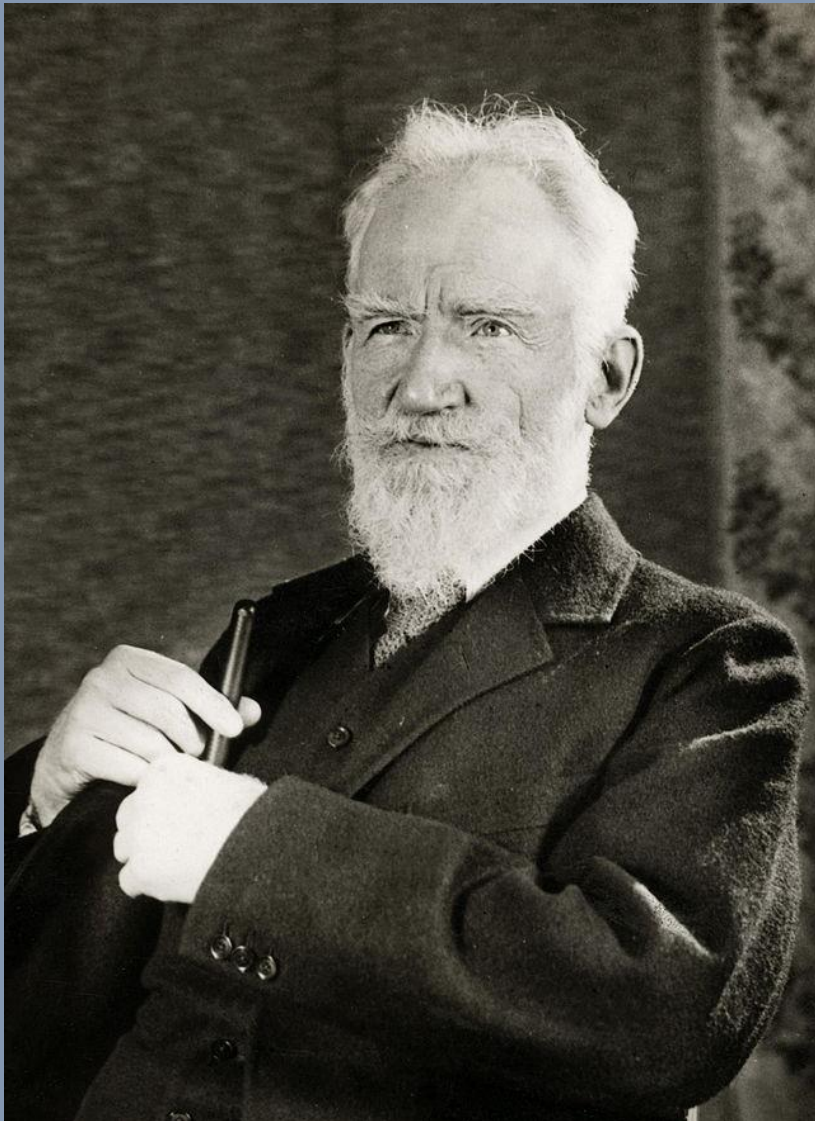
Samarbeid, samskaping, relasjonsbygging, rolleavklaringer, og rom for forskjellighet, mobilitet og fleksibilitet, må vektlegges. Organisering og steds-ledelse, mål, mestring og mening er viktige faktorer.

VI MÅ TENKE OG HANDLE PÅ NYE MÅTER!

"Insanity: doing the same thing over and over again and expecting different results."

Einstein's famous quote

You see things; and you say “Why?”

But I dream things that never were;
and I say “Why not?”

[George Bernard Shaw](#)

***«You have to turn
everything upside-down
to get the right side up.»***

Fred Kent, Project for Public Places

Stedet

- Et fysisk sted
- Et demokratisk sted– relasjonelle aspekt-mentale perspektiv

TILBLIVELSE - MIDLERTIDIGHET - MØTEPLASSER

Hvordan jobber vi?

Vi går ut der “de andre” er -og dyrker frem og styrker lokalt lederskap, eierskap og lokalsamfunnets muligheter for å forvalte sine ressurser.

Visjoner og Ambisjoner:
Det handler om noe større enn oss, noe felles, om BÆREKRAFT og VÆREKRAFT... og HANDLEKRAFT...
Kraften som bærer?

Ledelsesmetoder og verktøy i arbeidet

Samskaping: Jobbe sammen mot felles mål! Velferdsløsninger utviklet sammen med innbyggerne. Hver deltaker bidrar med ressurser og kunnskap og samarbeider for å finne løsninger på felles utfordringer, men har focus på muligheter!

<https://www.arendal.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kommuneplan-planer-og-styringsdokumenter/temaplaner-og-strategier/sivilsamfunnsstrategi/>

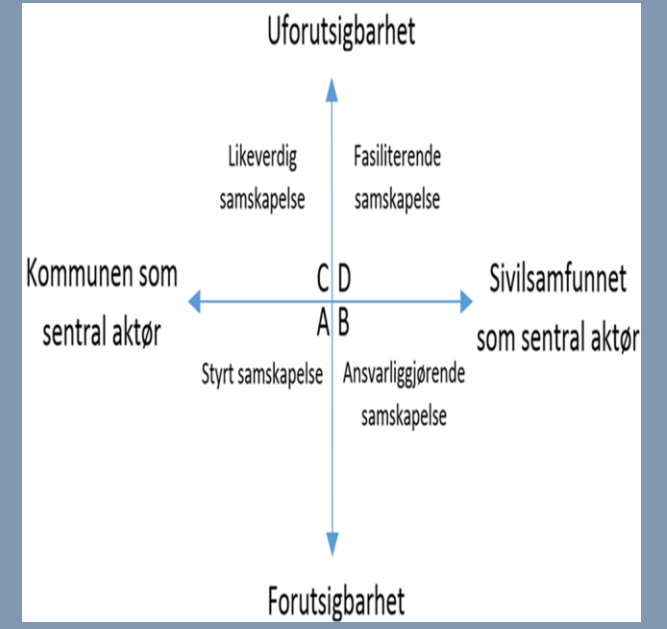
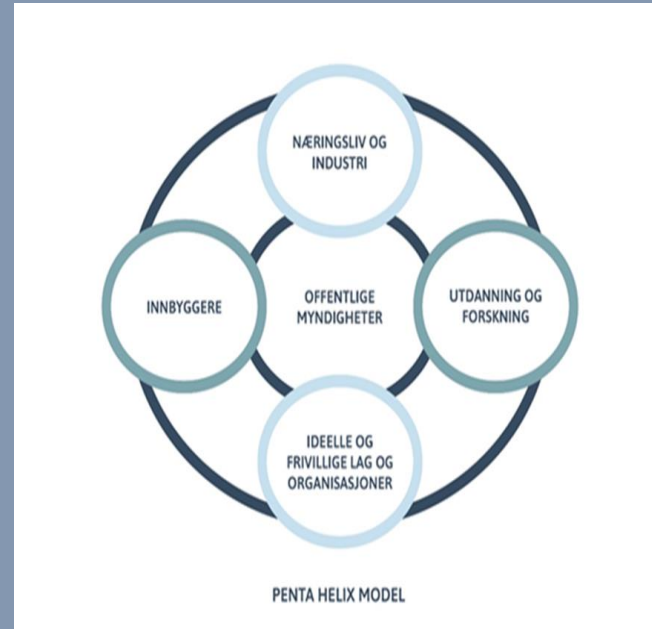
Kommune 3.0 er en kommune som tilrettelegger for, anerkjenner og spiller på lag med sivilsamfunnet, frivilligheten og medborgerne.

Tjenende lederskap: Denne typen horisontalt lederskap fokuserer altså primært på partenes behov, utvikling og egenmestring (*empowerment*) fremfor tradisjonell styring gjennom kontroll og delegering.

Placemaking/ Place Leadership

Ressursene i samspill! (ABCD- metoden). Det handler om å gjenreise kraften, lokaldemokratiet og økonomien i et lokalsamfunn- gjennom invitasjon, kunnskapsdeling og kommunikasjon! John P. Kretzmann og John L. MCKNIGHT; «Building Communities from the inside out- A path toward finding and mobilizing a Community's assets»

PENTA HELIX: Kommune, forskning, kultur-og næringsliv, organisasjoner, ildsjeler.

Kommune 3.0

	Kommune 1.0	Kommune 2.0	Kommune 3.0
Kommunen er	en myndighet	en organisasjon	et lokalsamfunn
Kommunen møter borgerne som	undersåtter	kunder	ressurssterke og aktive samfunnsborgere
Politikerne fungerer ved å	behandle saker på formelle møter med formelle dagsordener	sette mål og økonomiske rammer i dialog med fagfolk og kunder	prege dagsordenen og stimulere aktiviteten i lokalsamfunnet
Den gode medarbeider er faglig dyktig og er	opptatt av det korrekte og rettfærdige	serviceinnstilt	opptatt av å finne ressursene hos alle, skape fellesskap, fasilitere og støtte

Kilde: Skanderborg kommune

Fra Kommune 1.0 til 3.0

Mange tar ansvar for
det som
«ingen» har ansvar for!

Ser vi etter muligheter
eller utfordringer?

Levende Lokaler- Arendal

Arendal Kommune var prosjekteier.

Prosjektet ledet av Lisbeth Iversen i nært samarbeid med en Partnergruppen.

Elin Lunde var prosjektleder i første fase.

Partnergruppen bestod av: Geir Skjæveland, Kommunalsjef

Linda Sætra, Kultursjef

Lisbeth Iversen, leder av Med Hjerter For Arendal-nettverket

Hanne Gulbrandsen, den gang daglig leder for Sentrumsselskapet Arendal By

Cato Litangen tidligere styreleder i Arendal Kulturforum og Kristina Jørgensen, ny styreleder og prosjektmedarbeider i Det Urbane Grendehus-Folkeverkstedet.

Forankring

Felles mål

Felles forståelse

Fortellinger

Formidling

Fellesskapsledelse

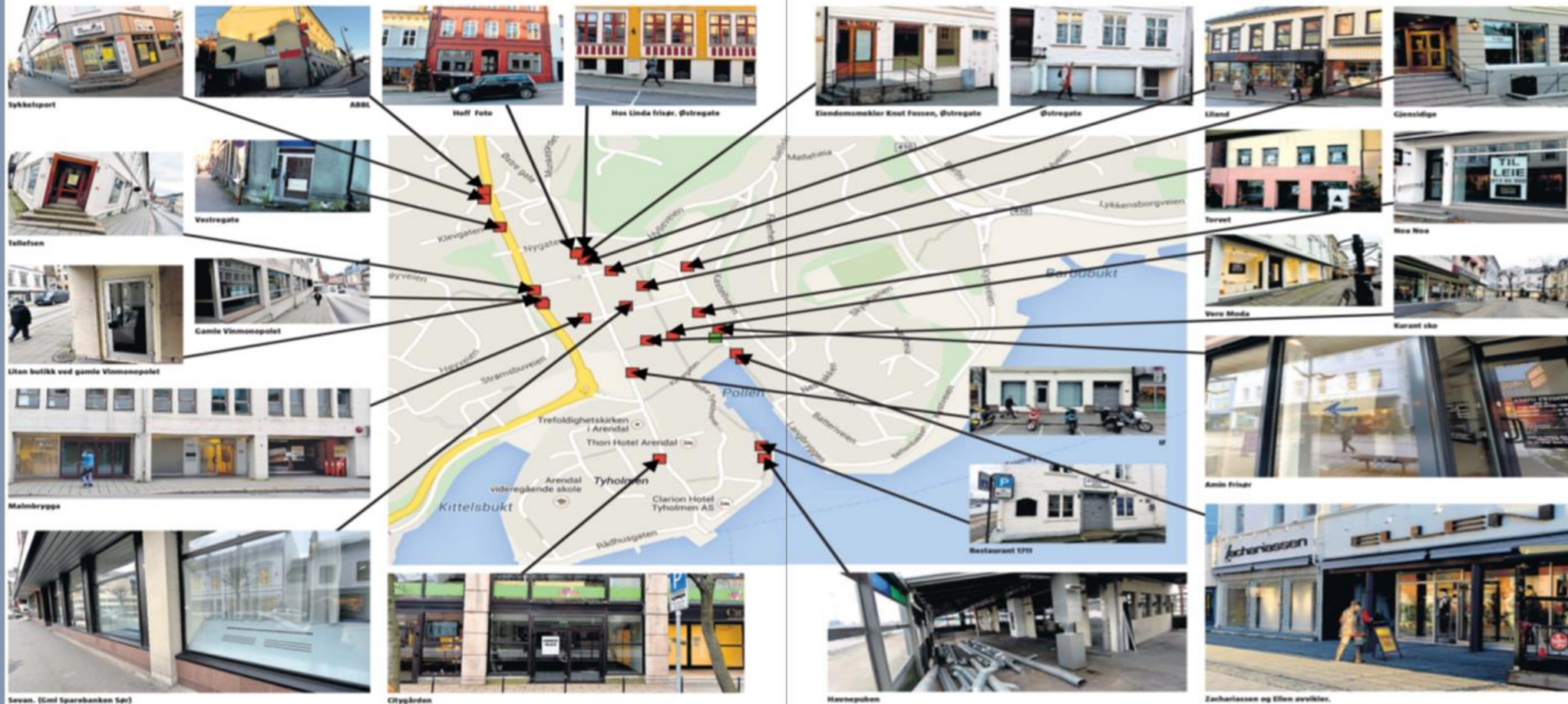
Forhandling

Forandring

Agderposten har kartlagt ledige
kan bli et problem – eller 25
HVA

butikk- og restaurantlokaler i Arendal sentrum. Dette
nye muligheter for nytt liv i byen. Nå utfordrer vi leserne:
KAN DU TENKE DEG Å FYLLE DISSE LOKALENE MED?

SIDE 18-21

Plukket ut til å få nytt liv-hjelp

BAKKEBYEN: Kartet har rammet inn det området som er definert innenfor prosjektet «Levende lokaler».

Arendal er valgt ut blant 25 søkere til å få hjelp av Norsk Design- og Arkitektursenter til å finne ut hvordan tomme lokaler kan få nytt liv.

INGER STAVELIN

inger.stavelin@agderposten.no 916 40 412

– Vi er helt i ekstase, sier Elin Lunde, byplanlegger i Arendal kommune og leder for det prosjektet som har fått navnet «Levende lokaler».

25 kommuner søkte om å få bli med Norsk design- og arkitektursenter (Doga) på dette prosjektet, men bare 3 fikk lov: Tromsø, som er vesentlig større enn Arendal, bygda Lærdal, som fikk 60 bygninger skadet av brann i 2014, og den mellomstore Arendal.

Forskning

– Det at vi er så godt i gang, og allerede har etablert samarbeid og prosjekter for å utvikle tomme lokaler i Arendal, er nok noe av bakgrunnen for at vi ble valgt ut. Dessuten skal det forskes underveis, og det har ikke vært forsøkt noe særlig på byutvikling i

bet med begrepet «indiebyen», som handler om kjedelige butikker, gründere, kunst, produksjon og håndverk.

I prosjektet «Levende lokaler» er et område definert: Det ligger mellom Arendal kultur- og rådhus og Munkehaugen, eller mer spesifikt Nygaten-Hylleveien, og strekker seg fra husene rundt Torvet til begge sider av Vestregate.

Bakkebyen

– Det området har verken navn eller noen særlig identitet, påpeker Cato Litangen, og Arendal kulturforum vil gjerne være med på å utvikle begge deler. Litangen kaller området «bakkebyen».

– Små, kjedelige butikker prøver seg oppe i bakkebyen først, og når de har vokst seg sterke nok, flytter de nedover til flatbyen med gode butikkonsepter, sier han.

Prosjektet «Levende lokaler» går over to år.

– Vi skal finne virkemidler og modeller som kan bidra til å fylle tomme butikklokaler og andre bygninger i sentrum med ny aktivitet. Det skal vi gjøre

gjennom et samarbeid mellom innovasjon, en-

NYTT LIV: – Vi er veldig stolte over at Arendal ble plukket ut. Så bra at friske, profesjonelle øyne vil se på bydelen utenfra, (Sør søm), Hanne Gulbrandsen (Arendal By), Ole Bachke og Cato Litangen (Arendal kulturforum), Magrete Martens Breivik

sier disse, som er noen av dem som er involvert i det nasjonale prosjektet «Levende lokaler». F.v.: Hanne Halvorsen (For hud og hår, bystyrepolitiker) og Anita Sørstrømmen (Madam Mim).

FOTO: STEIN HARALD ØIGÅRD

Handler det om å bygge infrastruktur -eller mer om å dyrke frem en «bry-deg»-kultur?

Det handler om kartlegging, lokal kunnskap og kobling mellom aktører

Natur og
Innovasjonskultur –
Ressurser i Samspill,
og nye MULIGHETSROM

CO-WORKING,
DELINGSØKONOMI
OG BYØKOLOGI

Spille
Leke
Lære
Lage

Informasjon
Kommunikasjon
Aksjon
Innovasjon:
Eksperimentere..
filosofere,
navigere...
«Handler skaper
holdninger!»

Foto Liv Ekeberg

Kunsten
viser
vei

Folkeverksted og Makerspace

Det handler om
at Folket
slepper til,
og om en
kombinasjon av
«historiske
røtter og
fremtidsføtter»

Det Urbane Grendehus
Lage, leke, lære
Fokus på sosio-økonomisk
bærekraft

Liland

«Fra sentrumsdød til SENTRUMSGLØD!»

"Nå blomstrer sentrum
igjen»

«Nå er alle lokalene i
sentrum fylt opp: Disse
sikret seg de to siste»

Agderposten 13.04.2018

PS!.....er det noen som
har noen ledige lokaler
i sentrum?

Foto Inger Stavelin

Fra prosjekt og prosess
-til organisasjon og systemisk innovasjon

**IMPACT HUB AGDER-T7-Bærekrafthuset-; Co-working, delingsøkonomi, by-
økologi. Samarbeidsavtale med kommunen/ Med Hjerte For Arendal**

Torggaten 7-Godkjent som internasjonal Impact Hub Agder i 2020!!

Welcome Hub 2022: <https://www.welcomehub.no/>

**TORSDAG 15. SEPTEMBER 2022 KL. 10:00–12:00 UTC+02 Coffee
Connections Thursdays Unwrapped Butikkafé**

**FREDAG 23. SEPTEMBER 2022 KLOKKEN 17:00
UTC+02 After Work Mixer 2.0**

Hva skal til for å
få mange med
på å skape
forandring
i sitt eget
lokalsamfunn?

Vi aksjonerer og
mobiliserer, tar
ut i gatene og er
synlige!

Mobilisering
Felleskap
Følelser

Gjenbruksfestivalen, Green Friday og Co-workinghus med unwrapped butikk, café inne og ute og møtelokaler....

« Arkitekturgata» og Re:form. Arendalsuka 2018

Levende fremtidsbilder. Performativ lyd-vandring med lokale stemmer-Arendalsuka 2018

Fellesskap og forandringskraft!

Vi utvikler kulturelle arenaer, som inkluderer både legfolk og kunstnere gjennom nye økonomiske modeller.

Vi skaper sammen og samskaper!

(Kommunen gir oss bygg for kroner 1,-)

Det Urbane Grendehus-Folkeverkstedet-Først i Lilandgården-nå etablert på Munkehaugen. Midler fra PROSPERA stiftelsen ble gitt til videreutvikling av en bærekraftig organisasjonsmodell.

Det Urbane Grendehus-Folkeverkstedet på Munkehaugen er for både organisasjoner, enkeltpersoner og kunstnere, og her arrangeres det kurs og seminarer, og folk kan komme og lage ting selv.

Dette er for å promotere håndverkstradisjoner, kunst, kultur og broderi, og skape en inkluderende møteplass og et kreativt skaperverksted.

Flere kunstnere har deltatt i Craft Go(INTERREG). Håndlaget/ Economusee er partner.

Kulturaktørenes nettverksdag: Kunst, kultur og politiske omvisninger i Arendal

Tirsdag 8. mars 2022 møtte sentrale aktører fra kultur, politisk og administrativ ledelse opp i Arendal, med et felles ønske om å styrke og utvikle kulturfeltet i østre del av Agder og i regionen. Etter flere år med pandemi har kulturlivet ligget flatt med brukken rygg lenge. Nå begynner endelig ting å skje.

Rudolf Salvesen

[Kulturaktørenes nettverksdag: Kunst, kultur og politiske omvisninger i Arendal - Arendals Tidende](#)

Drømmen om Huset-Lassens Hus-Kommunen tar grep!
....og inviterer til samarbeid!

Drømmen om Huset-Lassens Hus og Hage

Torbjørnsbu Gård-Agder Kulturakademi. Overtatt av ideelt AS for kroner 1,- våren 2023

Torbjørnsbu Gård-Dugnad, Kulturarrangement og Fellesskap!

Fengselet solgt til lokale eidendomsutviklere i 2019

- Enstemmig bystyrevedtak i Arendal kommune støtter GAMEHOUSE planene
 - Gi "Brannstasjontomten"
 - Utvikle "konsept" sammen nye eiere
 - Næring, bolig og GAMEHOUSE
- Presentert planene for daværende Barne og familieminister Kjell Ingolf Ropstad, Kulturminister Abid Raja, Justisminister Monica Mæland, Kommunal Statsråd Nicolai Astrup, Stortingspresident Tove Trøen
- Presentert til ulike finansieringskilder (banker, fond, stiftelser)
- Nå finansiert med ca. 11 millioner, og 2 millioner til aksjonsforskning. (Tilskudd)

Urban Ung/ Game Arendal Fengslet/ Playmaker-utdanning

Tiden for handling er nå! Vi må alle «ut og gå»:

«En av de viktigste reiser man kan foreta er den som har til mål å møte en annen på halvveien.» (ukjent ordtak)